

KNF

KOMISJA
NADZORU
FINANSOWEGO

Problemy w sprawozdawczości zakładów ubezpieczeń

Beata Baluta

Departament Nadzoru Ubezpieczeniowego, UKNF

Warszawa, 30 listopada 2017 r.

Problemy w sprawozdawczości zakładów ubezpieczeń

- Źródło problemów dot. sprawozdawczości zakładów ubezpieczeń
- Proces sprawozdawczości
- Regulacje wewnętrzne
- Ujawnianie informacji
- Sprawozdawczość do organu nadzoru

Problemy w sprawozdawczości zakładów ubezpieczeń

Agenda

- Źródło problemów dot. sprawozdawczości zakładów ubezpieczeń
- Proces sprawozdawczości
- Regulacje wewnętrzne
- Ujawnianie informacji
- Sprawozdawczość do organu nadzoru

Problemy w sprawozdawczości zakładów ubezpieczeń

Źródło problemów dot. sprawozdawczości zakładów ubezpieczeń

Mnogość, stopień skomplikowania i zmienność regulacji dot. sprawozdawczości zakładów ubezpieczeń

Problemy w sprawozdawczości zakładów ubezpieczeń

Źródło problemów dot. sprawozdawczości zakładów ubezpieczeń

Sprawozdawczość statutowa

- **ustawa o rachunkowości** (zm. ustawą z 15.12.2016 r. i 11.05.2017 r.)
- **rozporządzenia Ministra Finansów**
 - rozporządzenie z dnia 12 kwietnia 2016 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji
 - rozporządzenie z dnia 29 kwietnia 2016 r. w sprawie dodatkowych sprawozdań finansowych i statystycznych zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji
- **ustawa z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym**
- **Krajowe Standardy Rachunkowości i stanowiska**
(nowy KSR 11 „Środki trwałe”, aktualizacja KSR 1 i KSR 10, nowe Stanowisko w sprawie ujęcia transakcji zamiany składnika aktywów niepieniężnych na inny składnik aktywów niepieniężnych),
- **Międzynarodowe Standardy Rachunkowości**

Problemy w sprawozdawczości zakładów ubezpieczeń

Źródło problemów dot. sprawozdawczości zakładów ubezpieczeń

Sprawozdawczość wypłacalnościowa

- **ustawa o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej**
- **rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2015/35** z dnia 10 października 2014 r. uzupełniające dyrektywę 2009/138/WE
 - Rozporządzenie delegowane Komisji(UE) 2016/467 z dnia 30 września 2015 r. zmieniające rozporządzenie (UE) 2015/35 w zakresie obliczania regulacyjnych wymogów kapitałowych w odniesieniu do kilku kategorii aktywów posiadanych przez zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji
- rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2015/2450 z dnia 2 grudnia 2015 r. ustanawiające **wykonawcze standardy techniczne w odniesieniu do wzorów formularzy** na potrzeby przekazywania informacji organom nadzoru
 - rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2016/1868 z dnia 20 października 2016 r. w sprawie zmiany i sprostowania rozporządzenia wykonawczego (UE) 2015/2450
 - projekt rozporządzenia zmieniającego, który prawdopodobnie będzie opublikowane w grudniu 2017 r.

Problemy w sprawozdawczości zakładów ubezpieczeń

Źródło problemów dot. sprawozdawczości zakładów ubezpieczeń

Sprawozdawczość wypłacalnościowa c.d.

- rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2015/2452 z dnia 2 grudnia 2015 r. ustanawiające **wykonawcze standardy techniczne w odniesieniu do procedur, formatów i wzorów formularzy dotyczących sprawozdania na temat wypłacalności i kondycji finansowej**
 - projekt rozporządzenia zmieniającego, który prawdopodobnie będzie opublikowane w grudniu 2017 r.
- **wytyczne EIOPA dotyczące sprawozdawczości i publicznego ujawniania informacji**
- **inne wytyczne EIOPA dotyczące kwestii związanych ze sprawozdawczością**

Problemy w sprawozdawczości zakładów ubezpieczeń

Źródło problemów dot. sprawozdawczości zakładów ubezpieczeń

Konieczność prowadzenia sprawozdawczości w wielu przekrojach

Problemy w sprawozdawczości zakładów ubezpieczeń

Źródło problemów dot. sprawozdawczości zakładów ubezpieczeń

- **sprawozdania statutowe,**
- **dodatkowe sprawozdanie finansowe i statystyczne obejmujące informacje:**
 - specyficzne dla Rzeczypospolitej Polskiej, niepodlegające harmonizacji w Unii Europejskiej
 - niezbędne do celów statystyki publicznej, inne niż określone w programie badań statystyki publicznej;
 - specyficzne dla realizacji zadań związanych z uczestnictwem NBP w Europejskim Systemie Banków Centralnych
- **sprawozdania wg Wypłacalność II,**
- **sprawozdawczość podatkowa,**
- **sprawozdawczość zarządcza,**
- **sprawozdawczość na potrzeby grupy,**
- ...

Problemy w sprawozdawczości zakładów ubezpieczeń

Źródło problemów dot. sprawozdawczości zakładów ubezpieczeń

Brak odpowiednich zasobów

Problemy w sprawozdawczości zakładów ubezpieczeń

Agenda

- Źródło problemów dot. sprawozdawczości zakładów ubezpieczeń
- **Proces sprawozdawczości**
- Regulacje wewnętrzne i dokumentacja
- Ujawnianie informacji
- Sprawozdawczość do organu nadzoru

Problemy w sprawozdawczości zakładów ubezpieczeń

Proces sprawozdawczości

Organizacja procesu sprawozdawczości

Funkcja należąca do systemu zarządzania – zdolność zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji do wykonywania poszczególnych zadań w ramach systemu zarządzania; funkcje należące do systemu zarządzania wykonują osoby nadzorujące te funkcje oraz osoby wykonujące czynności należące do tych funkcji.

Osoby pełniące kluczowe funkcje – członkowie zarządu, członkowie rady nadzorczej oraz osoby nadzorujące w zakładzie ubezpieczeń lub zakładzie reasekuracji inne kluczowe funkcje, w szczególności funkcję zarządzania ryzykiem, funkcję zgodności z przepisami, funkcję audytu wewnętrznego i funkcję aktuarialną.

Funkcja finansowa jest uznana jako kluczowa funkcja w ramach systemu zarządzania jedynie w 8 zakładach ubezpieczeń

Problemy w sprawozdawczości zakładów ubezpieczeń

KNF

KOMISJA
NADZORU
FINANSOWEGO

Proces sprawozdawczości

Organizacja procesu sprawozdawczości

Art. 289 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej

Zakłady ubezpieczeń i reasekuracji wprowadzają **odpowiedni system przekazywania informacji i strukturę** mające **zapewnić realizację obowiązków dotyczących ujawniania sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej zakładu**, a także obowiązku sporządzenia na piśmie zasad zapewniających ciągłą adekwatność ujawnianych informacji.

Art. 338 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej

Zakłady ubezpieczeń i reasekuracji wprowadzają **odpowiedni system przekazywania informacji i strukturę** mające **zapewnić realizację obowiązków przekazywania informacji do celów nadzoru**, a także **sporządzają na piśmie zasady** zapewniające ciągłą adekwatność przekazywanych informacji. **Zasady te podlegają zatwierdzeniu przez zarząd.**

Problemy w sprawozdawczości zakładów ubezpieczeń

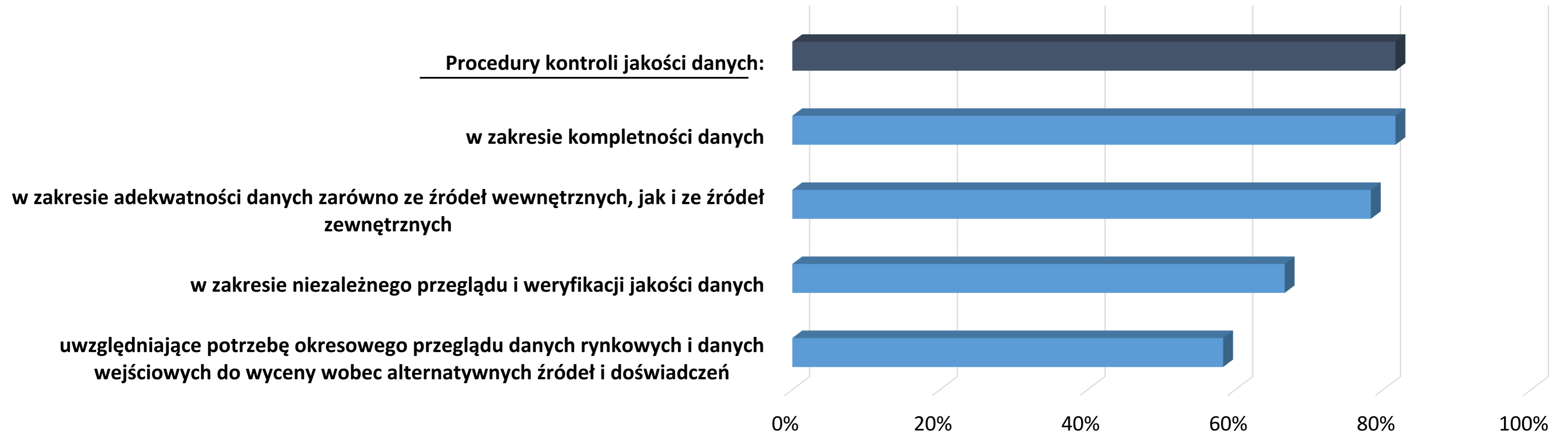
Proces sprawozdawczości

Elementy zasad dotyczących procesu sprawozdawczości

Problemy w sprawozdawczości zakładów ubezpieczeń

Proces sprawozdawczości

Problemy w sprawozdawczości zakładów ubezpieczeń

Agenda

- Źródło problemów dot. sprawozdawczości zakładów ubezpieczeń
- Proces sprawozdawczości
- **Regulacje wewnętrzne**
- Ujawnianie informacji
- Sprawozdawczość do organu nadzoru

Problemy w sprawozdawczości zakładów ubezpieczeń

Regulacje wewnętrzne

Regulacje wewnętrzne mające wpływ na proces sprawozdawczości

- **Zasady dotyczące ujawnień** (art. 289 uoduir, wytyczna 31 Raportowanie i ujawnienia)
- **Zasady dotyczące sprawozdawczości do celów nadzoru** (art. 338 uoduir, wytyczna 36 Raportowanie i ujawnienia)
- **Zasady dotyczące wyceny aktywów i zobowiązań** (wytyczna 52 System zarządzania)

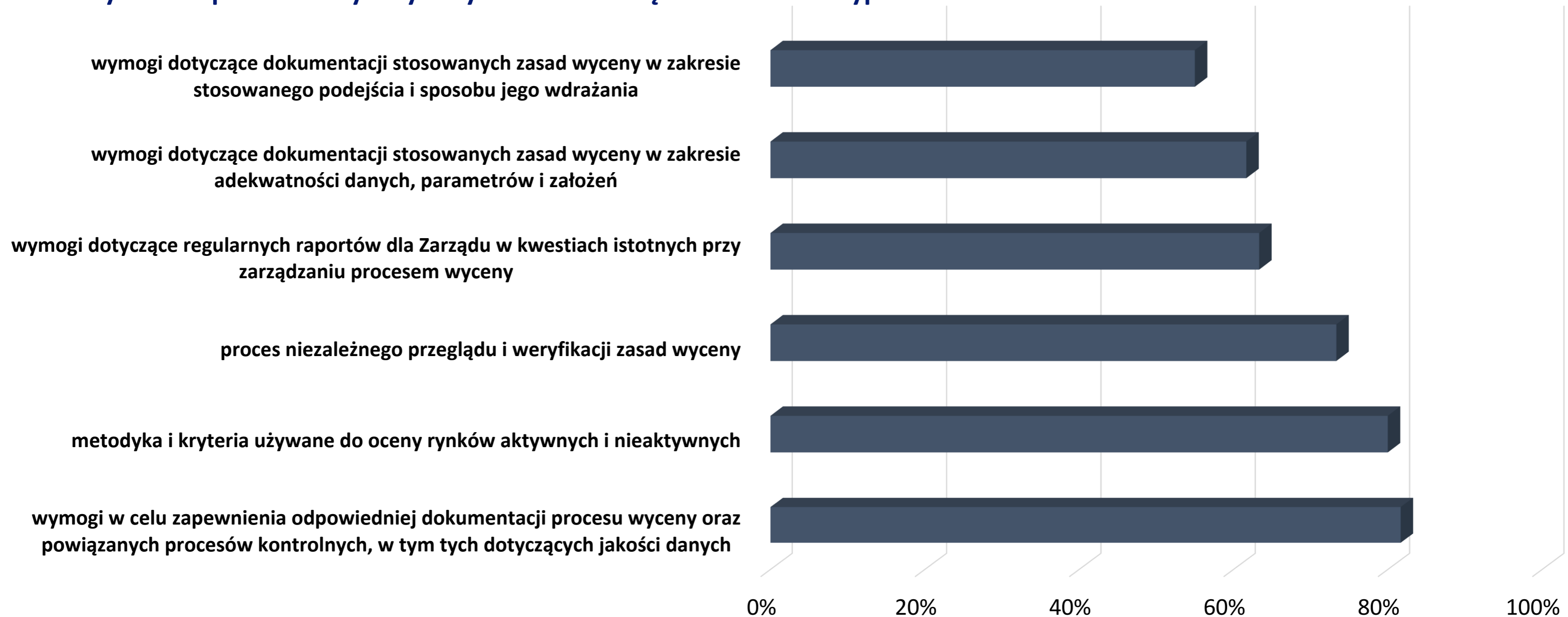
- **Zasady dotyczące kontroli wewnętrznej**
- **Zasady dotyczące outsourcingu**
- **Zasady zarządzania ryzykiem**
 - Zasady zarządzania ryzykiem ubezpieczeniowym i ryzykiem związanym z tworzeniem rezerw
 - Zasady zarządzania ryzykiem operacyjnym
 - Zasady dotyczące reasekuracji i pozostałych technik ograniczania ryzyka
 - Zasady zarządzania aktywami i pasywami
 - Zasady zarządzania ryzykiem inwestycyjnym
 - Zasady zarządzania ryzykiem płynności
 - Zasady dotyczące ORSA
- **Zasady ciągłości działania**
- **Zasady zapewnienia zgodności z przepisami**

Problemy w sprawozdawczości zakładów ubezpieczeń

Regulacje wewnętrzne

Tylko 77% zakładów ubezpieczeń/reasekuracji deklaruje posiadanie zasad rachunkowości dla celów wypłacalności

Elementy zasad i procedur wyceny aktywów i zobowiązań dla celów wypłacalności

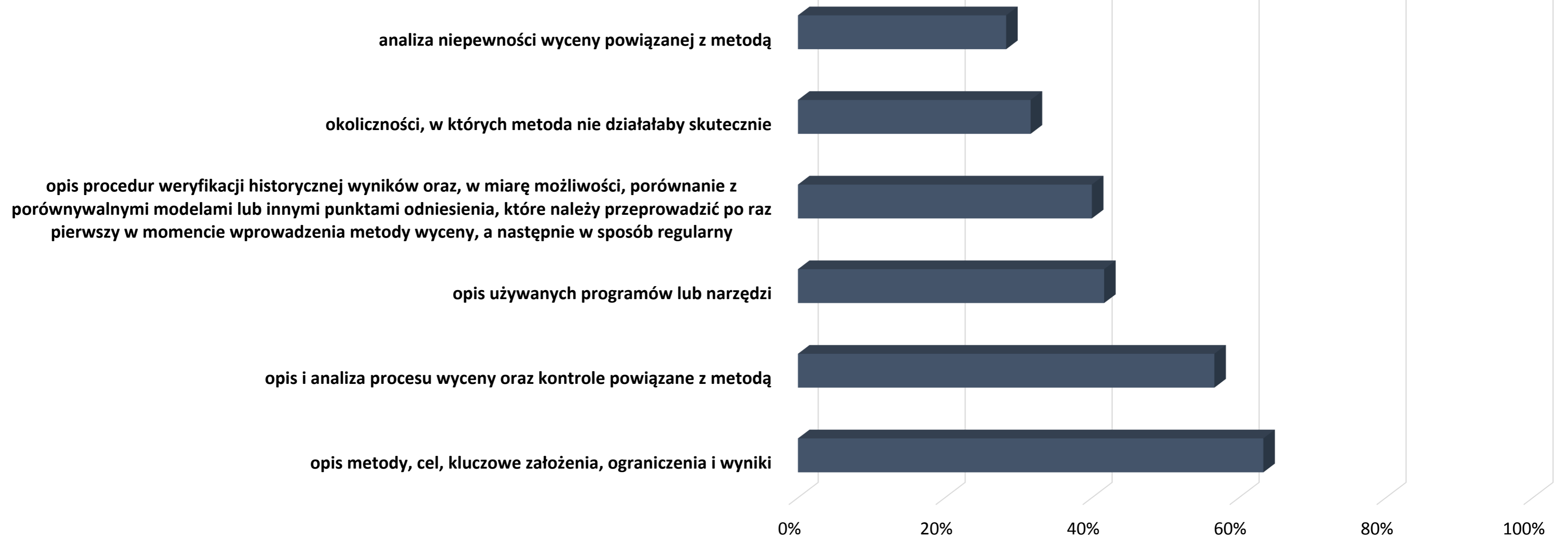

Problemy w sprawozdawczości zakładów ubezpieczeń

Regulacje wewnętrzne

Istotne braki w dokumentacji dotyczącej alternatywnych metod wyceny, przy czym tylko 12% zakładów ubezpieczeń/reasekuracji deklaruje brak stosowania alternatywnych metod wyceny

Elementy dokumentacji w przypadku używania alternatywnych metod wyceny

Problemy w sprawozdawczości zakładów ubezpieczeń

Agenda

- Źródło problemów dot. sprawozdawczości zakładów ubezpieczeń
- Proces sprawozdawczości
- Regulacje wewnętrzne
- **Ujawnianie informacji**
- Sprawozdawczość do organu nadzoru

Problemy w sprawozdawczości zakładów ubezpieczeń

Ujawnianie informacji

Sprawozdanie na temat wypłacalności i kondycji finansowej (SFCR) – ogólne wyniki analizy:

- **Ogólnikowe opisy, powtarzane przepisy prawa zamiast faktycznego opisu działalności zakładu**
- **Brak informacji, że dany wymóg nie dotyczy zakładu ubezpieczeń/reasekuracji**
- **Brak w treści SFCR odwołań do formularzy ilościowych i opisu ułatwiającego ich zrozumienie**
- **Brak jasnego i zwięzłego „Podsumowania” (niebędącego opisem zawartości SFCR), zawierającego przynajmniej**

informacje dotyczące:

- kluczowych elementów modelu biznesowego i strategii biznesowej
- istotnych linii biznesowych, obszarów geograficznych, gdzie prowadzona jest działalność
- wyniku technicznego, finansowego i z działalności inwestycyjnej
- kluczowych elementów systemu zarządzania ryzykiem
- kluczowych ryzyk
- wypłacalności
- zdarzeń mających istotny wpływ na działalność i wypłacalność zakładu,
- zmian, które zaszły w okresie sprawozdawczym w działalności i wynikach operacyjnych, w systemie zarządzania, w profilu ryzyka, w wycenie do celów wypłacalności, w zarządzaniu kapitałem

Problemy w sprawozdawczości zakładów ubezpieczeń

Ujawnianie informacji

Sprawozdanie na temat wypłacalności i kondycji finansowej (SFCR) – ogólne wyniki analizy:

■ Najczęściej pojawiające się braki w zakresie ujawnianych informacji:

- **ocena** adekwatności systemu zarządzania pod kątem charakteru, skali i złożoności ryzyk (dlaczego system uznany za adekwatny)
- opis szczegółowych wymogów zakładu dotyczących umiejętności, kwalifikacji i wiedzy fachowej wobec **osób, które wykonują czynności w ramach kluczowych funkcji** oraz opis procedury stosowanej przez zakład w celu oceny kompetencji i reputacji tych osób
- opis częstotliwości przeglądu **ORSA** oraz sposobu ustalenia własnych potrzeb w zakresie wypłacalności a także powiązania zarządzania kapitałem z systemem zarządzania ryzykiem
- opis, jak osoby nadzorujące kluczowe funkcje mają zapewnione **uprawnienia, zasoby i niezależność operacyjną**, aby wykonywać swoje zadania, i w jaki sposób raportują i udzielają porad organowi administracyjnemu, zarządczemu lub nadzorcemu
- informacje dotyczące dokonywania **outsourcingu podstawowych lub ważnych funkcji** lub czynności operacyjnych, w tym jurysdykcji usługodawcy

Problemy w sprawozdawczości zakładów ubezpieczeń

Ujawnianie informacji

Sprawozdanie na temat wypłacalności i kondycji finansowej (SFCR) – ogólne wyniki analizy:

■ Najczęściej pojawiające się braki w zakresie ujawnianych informacji (c.d.):

- opis sposobu ulokowania aktywów zgodnie z **zasadą „ostrożnego inwestora”**
- opis zastosowanych metod i przyjętych założeń oraz **wyniki testów warunków skrajnych i analiz wrażliwości** w odniesieniu do istotnych ryzyk i zdarzeń
- szczegółowy **opis podstaw, metod i głównych założeń stosowanych przy wycenie** do celów wypłacalności
- informacje dotyczące obszarów określonych w art. 263 rozporządzenia delegowanego w przypadku **alternatywnych metod wyceny**
- informacje dotyczące **celów, zasad i procesów stosowanych w celu zarządzania swoimi środkami własnymi**, w tym informacje dotyczące horyzontu czasowego wykorzystywanego na potrzeby planowania działalności
- zakres, w jakim istotne pozycje **środków własnych są dostępne, podporządkowane**, a także czas trwania i wszelkie inne cechy, które są niezbędne do oceny ich jakości

Problemy w sprawozdawczości zakładów ubezpieczeń

Agenda

- Źródło problemów dot. sprawozdawczości zakładów ubezpieczeń
- Proces sprawozdawczości
- Regulacje wewnętrzne
- Ujawnianie informacji
- **Sprawozdawczość do organu nadzoru**

Problemy w sprawozdawczości zakładów ubezpieczeń

Sprawozdawczość do organu nadzoru

Regularne sprawozdanie dla organów nadzoru (RSR) – ogólne wyniki analizy:

- **Brak części wymaganych elementów lub ogólnikowe opisy, powtarzane przepisy prawa zamiast faktycznego opisu działalności zakładu**
- **Powielanie wyłącznie informacji z SFCR, zamiast uszczegółowienia/uzupełnienia SFCR**
 - *Dobra praktyka:* stosowanie odwołań do konkretnych informacji z SFCR i w RSR dopisywanie wyłącznie informacji uzupełniających
- **Brak zgodności informacji z RSR z innymi informacjami przekazywanymi do organu nadzoru, w tym formularzami sprawozdawczymi**
 - **Przykład:** wykazywanie w formularzu S.06.02 aktywów, dla których zastosowano alternatywne metody wyceny, natomiast brak w RSR odpowiednich informacji w tym zakresie
- **Brak jasnego i zwięzłego „Podsumowania” zawierające w szczególności:**
 - wszelkie istotne zmiany zaistniałe w działalności i wynikach zakładu, systemie zarządzania, profilu ryzyka, wycenie do celów wypłacalności i zarządzaniu kapitałem w całym okresie sprawozdawczym
 - zwięzłe wyjaśnienie przyczyn i skutków zmian
 - informacje na temat własnej oceny ryzyka i wypłacalności

Problemy w sprawozdawczości zakładów ubezpieczeń

Sprawozdawczość do organu nadzoru

Formularze sprawozdawcze (QRT) – ogólne wyniki analizy:

■ Niespójne wykazywanie danych w różnych formularzach

- **Przykład:** różne kody stosowane w poszczególnych częściach formularzy dot. aktywów (S.06.02), instrumentów pochodnych (S.08.01/02), reasekuracji (S.30.01/02/03/04, S.31.01/02), zobowiązań z tytułu ubezpieczeń na życie (S.14.01), uniemożliwiające scalenie formularza w całość lub uniemożliwiające dokonania analiz między formularzami

■ Przekazywanie pustych formularzy

■ Niestosowanie się w pełni do not objaśniających do formularzy lub niestosowanie się do zmian w notach

objaśniających wprowadzonych *Rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) 2015/2450 z dnia 2 grudnia 2015 r.*

■ Niestosowanie wytycznych z pism okólnych z dnia 1.04.2016 r. i 17.08.2016 r.

■ Brak uwzględnienia w przekazanych sprawozdaniach walidacji i taksonomii opublikowanych przez EIOPA

Dziękuję za uwagę